VIDENCENTER FOR DUFT- OG KEMIKALIE
OVERFØLSOMHED

Årsrapport 2011

REGION H Gentofte Hospital

Miljøministeriet

VIDENCENTER FOR DUFT- OG KEMIKALIE
OVERFØLSOMHED

ÅRSRAPPORT 2011

1.0 INDLEDNING 3

2.0 NYHEDER FRA VIDENCENTRET 4

3.0 VIDENOPBYGNING 5

4.0 RÅDGIVNING 13

5.0 DELING AF VIDEN 14

6.0 UDDANNELSE, KURSER OG KONFERENCER 17

7.0 VIDENCENTRETS ORGANISATION 18

Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed er finansieret af Miljøstyrelsen og er en del af Dermato-allergologisk Afdeling K på Gentofte Hospital
www.mcsvidencenter.dk

1.0 INDLEDNING

Videncentret trådte i 2011 ind i sit 6. leveår og har på den tid opbygget et solidt vidensmæssigt og organisatorisk fundament. Året har været præget af igangsætningen af flere større studier, samt etablering af vigtige forskningssamarbejder.

Med en basisbevilling fra Miljøstyrelsen er det muligt at indsamle og opbygge viden om duft – og kemikalieoverfølsomhed i Danmark. Vidensopbygningen sker dels gennem egen forskning og dels gennem etablering af samarbejder og faglig udveksling med etablerede forskningsmiljøer i Danmark og internationalt.

Efterspørgslen på viden om duft – og kemikalieoverfølsomhed er fortsat stor fra både patienter og fagfolk. Det er især grundliggende viden om sygdomsmekanismer, forebyggelses- og behandlingsmuligheder, som efterlyses. Det bekræfter betydningen af at arbejde systematisk på etablering af viden.

Årsagerne til duft – og kemikalieoverfølsomhed anses i dag for at være multifaktorielle og derfor er en tværfaglig og bred forskningsmæssig tilgang nødvendig. Videncentret har i 2011 haft fokus på tre hovedområder, som kan kategoriseres som: Signalering og bearbejdning af sanseindtryk i det centrale nervesystem, immunsystemets signalering og bevidstheds – og informations bearbejdning. Det er Videncentrets vision, at forskningen i duft – og kemikalieoverfølsomhed på sigt kan fokuseres yderligere, samt forankres i et medicinsk speciale.

Et væsentligt skridt i retning af en øget forståelse af duft- og kemikalieoverfølsomhed er påvisningen af en såkaldt central sensibilisering. I to uafhængige studier har Videncentret fundet et ændret centralt respons på en kraftig sansestimulation. Betydningen af central sensibilisering er endnu uafklaret, men tolkes i retning af, at det centrale nervesystem spiller en væsentlig rolle for tilstanden. Dette er et område, som Videncentret også vil have fokus på i 2012.

Videncentret ønsker at rette en stor tak til følgegruppen og samarbejdspartnere for deres store bidrag til Videncentrets arbejde og virke, samt til duft – og kemikalieoverfølsomme og patientforeninger der ligeledes har bidraget til centrets vidensopbygning.

Med venlig hilsen

Sine Skovbjerg

Forskningsleder
Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed

2.0 NYHEDER FRA VIDENCENTRET

NYT SAMARBEJDE

Videncentret har indledt et samarbejde med Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed, samt en række andre institutioner omkring gennemførelsen af en større befolkningsundersøgelse. Undersøgelsen, som har fået navnet DANFUND, har til formål at besvare spørgsmål omkring hyppighed, årsager og risikofaktorer for en række medicinsk uafklarede tilstande. Herunder også duft – og kemikalieoverfølsomhed. Undersøgelsen gennemføres med støtte fra TrygFonden. [Læs mere s.12]

NY MEDARBEJDER

I april måned blev Thomas Dantoft ansat i en stilling som forskningsassistent i Videncentret. Thomas Dantoft er uddannet civilingeniør i bioteknologi og har tidligere beskæftiget sig med genetisk forskning ved. bl.a. Institut for Human Genetik, Aarhus Universitet. Thomas Dantoft skal bl.a. forske i immunologiske faktorers betydning ved duft – og kemikalieoverfølsomhed.

IGANGSATTE STUDIER

To store studier blev igangsat i 2011. Det første studie har til formål at undersøge effekten af mindfulness-baseret kognitiv terapi. Der er i 2011 gennemført to ud af i alt fire mindfulness gruppeforløb med stor succes. Det andet studie har til formål at undersøge en række immunologiske faktorers betydning ved duft – og kemikalieoverfølsomhed. Der er siden studiets start indsamlet 300 blodprøver fra duft – og kemikalieoverfølsomme og raske, som analyseres først i det nye år.
[Læs mere s.8 og s.10]

NYE STUDIER

Videncentret planlagde yderligere to nye studier i 2011. Det første studie er et delstudie i forlængelse af mindfulness studiet. Delstudiet gennemføres som en interviewbaseret undersøgelse og har til formål at afdække deltagernes erfaringer med mindfulness. Delstudiet gennemføres i 2012 af ph.d.-studerende Christian Riise Hauge. Det andet studie ligger i forlængelse af Marie Thi Dao Trans ph.d.-studier og har til formål at undersøge, hvorvidt resultater fra tidligere smerte tests kan reproduceres hos samme forsøgs deltagere. [Læs mere om Marie Thi Dao Trans studier s.5]

FOREDRAG OG PRÆSENTATIONER

Videncentret har i 2011 givet 20 foredrag og videnskabelige præsentationer om duft – og kemikalieoverfølsomhed. Herunder bl.a. ved et efteruddannelseskursus for læger i januar og maj måned, for læger og ansatte ved Arbejdsmiljømedicinsk Afdeling, Bispebjerg Hospital og for forskere ved et skandinavisk symposium om intolerance over for miljøfaktorer ved Umeå Universitet i Sverige. [Læs mere s.15]

PUBLIKATIONER

I alt 7 videnskabelige publikationer er udgået fra Videncentret i 2011 og 2 nye er på vej. [Læs mere s.14]

RÅDGIVNINGSLINIEN

Videncentrets telefonlinje, der varetages af projekt sygeplejerske Anne Marie Topp, har åbent for spørgsmål hver tirsdag mellem 09.00 og 14.00. Anne Marie Topp modtog i alt 175 opkald i 2011. [Læs mere s.13]

3.0 VIDENOPBYGNING

Smertereaktion ved duft- og kemikalieoverfølsomhed

RESUMÉ

- Studiets formål er at undersøge sammenhængen mellem et abnormt respons fra centralnervesystemet og duft- og kemikalieoverfølsomhed.
- Studiet gennemføres som kliniske eksperimentelle case-kontrolstudier

SAMARBEJDSPARTNERE

Professor, dr.med.sci., Lars Arendt-Nielsen, Institut for Medicin og Sundhedsteknologi, Center for Sanse-Motorisk Interaktion, Aalborg Universitet og ph.d. Ron Kupers, Institut for Neurovidenskab og Farmakologi, Københavns Universitet.

BAGGRUND

Årsager og mekanismer for udviklingen af duft- og kemikalioverfølsomhed er endnu ikke påvist. Tidligere studier har peget på central sensibilisering som en mulig faktor. Central sensibilisering er betegnelsen for et abnormt respons i det centrale nervesystem.

FORMÅL

Formålet med studiet er at undersøge sammenhængen mellem central sensibilisering og duft- og kemikalieoverfølsomhed gennem karakteristik af smerteresponset ved fænomenerne:

1. Overfølsomhed over for prik (sekundær hyperalgesi).
2. Smerteophobning (temporal summation).
3. Smertehæmning (diffuse noxious inhibitory control, DNIC).

Resultaterne vil give mulighed for på sigt at identificere mulige diagnostiske markører eller risikofaktorer, samt mulige behandlingsmæssige interventioner.

METODE

Studiet gennemføres som kliniske case-kontrol forsøg ved brug af tre smerteforsøgs-modeller med capsaicin (det stærke stof i chili), kulde/tryk og varme som smertestimuli. I alt 15 forsøgspersoner med duft- og kemikalieoverfølsomhed og 15 raske kontrolpersoner indgår i forsøget.

1. *Capsaicinmodellen:*
   Capsaicin indsprøjtes i huden på underarmen, og smerteintensitet, smertekvalitet, arealet af sekundær hyperalgesi, intensiteten af børstestrøg, intensiteten af forskellige nåleprik, og ophobning af smerte ved gentagne nåleprik måles.

2. *Kulde/trykmodellen:*
   DNIC undersøges ved brug af tryk, som påføres en muskel på underbenet, og kulde, hvor højre hånd nedsænkes i iskoldt vand (0-1˚ C). Der måles på intensiteten af kuldeinduceret smerte, tærsklen for smertetolerance samt smertetærsklen for tryk før, under og 10 minutter efter kuldepåvirkning. Som kontrol gentages proceduren med hånden nedsænket i et neutralt vandbad (23˚ C).

3. *Varmemodellen:*
   Varme (47˚ C i syv minutter) påføres huden på forsiden af låret med en computerkontrolleret varmeelektrode. Der måles på smertetærsklen for varme, tærsklen for smertetolerance, smerteintensitet, hvorved en smertophobningsscore kan udregnes samt arealet af sekundær hyperalgesi.

3.0 VIDENOPBYGNING

Smertereaktion ved duft- og kemikalieoverfølsomhed (fortsat)

STATUS

Resultaterne fra studiet er sammenskrevet i en publikation, som er indsendt til et videnskabeligt tidsskrift med peer-review. Overordnet bekræfter studiet tidligere fund. Arealet for sekundær hyperalgesi, målt ved capsaicin modellen, var således forøget hos duft - og kemikalieoverfølsomme. Et nyt studie er igangsat med det formål at reproducere dette fund hos samme forsøgsdeltagere.

Se også tidligere publikation om central sensibilisering fra Videncentret:

Holst H, Arendt-Nielsen L, Mosbech H, Elberling J. **Increased capsaicin-induced secondary hyperalgesia in patients with multiple chemical sensitivity.** Clin J Pain. 2011 Feb;27(2):156-62.

Marie Thi Dao Tran

Studierne udføres af cand. med. Marie Thi Dao Tran som et ph.d.-studium ved Københavns Universitet.

Test af kulde/ trykmodellen (DNIC)

3.0 VIDENOPBYGNING

Parfume-relaterede symptomer blandt danske frisører

RESUMÉ

- Studiets formål er at undersøge forekomsten og sværhedsgraden af parfume-relaterede symptomer hos danske frisører, sammenlignet med baggrundsbefolkningen.
- Studiet gennemføres som en spørgeskema-baseret tværsnitsundersøgelse.

SAMARBEJDSPARTNERE

Ph.d.-studerende Susan Hovmand Lysdahl og forskningsleder Heidi Søsted, Videncenter for Frisører og Kosmetikere, Dermato-allergologisk afd., Gentofte Hospital, Centerleder Jeanne Duus Johansen, Videncenter for Allergi, Dermato-allergologisk afd., Gentofte Hospital, Seniorforsker Nikolaj Drimer Berg, Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed, Glostrup Hospital.

BAGGRUND

Det er uafklaret om en primær kemisk eksponering er nødvendig for at udløse symptomer på duft- og kemikalieoverfølsomhed. Ingen epidemiologiske undersøgelser af forekomsten indenfor erhverv med daglige kemiske eksponeringer er gennemført for at afklare dette forhold.

FORMÅL

Studiets formål er at undersøge:

1. forekomsten og sværhedsgraden af parfume-relaterede symptomer hos danske frisører sammenlignet med baggrundsbefolkningen.

2. Karakterisere tidligere frisører, som har svær intolerance over for parfume-rede produkter, i forhold til helbreds- og arbejdsrelaterede årsager til at forlade frisørfaget.

METODE

Studiet er gennemført som en spørgeskema-baseret tværsnitsundersøgelse. Et spørgeskema med spørgsmål om parfume-relaterede symptomer og konsekvenser blev sendt til alle danske frisører, som færdiggjorde frisøruddannelsen i perioden 1985-2007, samt til en tilfældig udvalgt stikprøve fra baggrundsbefolkningen.

STATUS

Resultaterne er sammenskrevet til en publikation, som er indsendt til et videnskabeligt tidsskrift med peer-review.

Arbejdet varetages af cand. Med., ph.d.-studerende Marie Thi Dao Tran.

3.0 VIDENOPBYGNING

Behandling af duft- og kemikalieoverfølsomhed med mindfulness-baseret kognitiv terapi

RESUMÉ

- Aktuelt findes der ikke en behandling med veldokumenteret effekt på duft- og kemikalie-overfølsomhed.
- Evidensen for, at mindfulness-baserede terapier er virksomme over for patienter, som lider af kroniske lidelser er stigende. Mindfulness refererer til opmærksomhed i nuet ledsaget af en ikke dømmende og accepterende holdning, og trænes ved forskellige former for meditation.
- I dette studie undersøges effekten af mindfulness-baseret kogntiv terapi, der kombinerer mindfulness med elementer fra kognitiv terapi, ved duft- og kemikalieoverfølsomhed.

SAMARBEJDSPARTNERE

Alice Rasmussen, klinikchef, ph.d., Psykiatrisk Center København, Jens Peter Bonde, professor, overlæge, dr. med. Arbejdsmedicinsk Klinik, Bispebjerg Hospital, Jacob Piet, cand.psych., Aarhus Universitet, Antonia Sumbundu, cand. psych, Psykologisk Rådgivning v/Antonia Sumbundu.

BAGGRUND

Duft- og kemikalieoverfølsomhed kan udvikle sig til en svært invaliderende tilstand med forringet livskvalitet til følge. Aktuelt findes der ingen behandling med videnskabeligt dokumenteret effekt. Mindfulness baserede interventioner har i flere studier vist lovende resultater ved kroniske sygdomme.

FORMÅL

Studiets formål er at undersøge, om mindfulness-baseret kogntiv terapi (MBCT) har effekt over for duft – og kemikalieoverfølsomhed.

METODE

Studiet gennemføres om et randomiseret forsøg, hvor forsøgspersonerne fordeles tilfældigt i enten en gruppe, der modtager MBCT, eller en gruppe, som opfordres til at fortsætte som hidtil og søge behandling efter behov, den såkaldte kontrolgruppe. I alt 81 personer rekrutteres til forsøget.

STATUS

Mindfulness-studiet blev opstartet i september 2011. To mindfulness hold, et i Århus og et i København, er gennemført uden frafald. To nye hold opstartes i 2012.

Studieprotokollen er sammenskrevet i en videnskabelig publikation, som vil blive indsendt til et videnskabeligt tidsskrift med henblik på publikation først i 2012. Der er planlagt et delstudie i forlængelse af forsøget. Delstudiet planlægges gennemført som et kvalitativt studie og har til formal at afdække erfaringerne med mindfulness blandt forsøgsdeltagerne. Delstudiet forventes igangsat først i 2012.

Christian Riise Hauge

Projektet udføres af cand.psych. Christian Riise Hauge som et ph.d.-studium ved Københavns Universitet.

3.0 VIDENOPBYGNING

Evaluering af spørgeskema om duft – og kemikalieoverfølsomhed

RESUMÉ

- Studiet har til formål at evaluere en dansk oversættelse af et amerikansk spørgeskema om duft- og kemikalieoverfølsomhed.
- Studiet er spørgeskemabaseret og omfatter dels en tilfældigt udvalgt stikprøve af den generelle befolkning og dels personer med duft – og kemikalieoverfølsomhed.

SAMARBEJDSPARTNERE

Lektor Karl Bang Christensen, Biostatistisk Afdeling, Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet og seniorforsker Nikolaj Drimer Berg, Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed, Glostrup Hospital.

BAGGRUND

Manglen på en internationalt anerkendt case-definition af duft- og kemikalieoverfølsomhed vanskeliggør forskningen. Det amerikanske spørgeskema, The Quick Environmental Exposure and Sensitivity Inventory (QEESI), er et standardiseret spørgeskemaværktøj, der er udviklet til at måle forskellige aspekter ved duft- og kemikalieoverfølsomhed. QEESI er oversat til en række andre sprog. Det er hensigten, at den danske oversættelse af spørgeskemaet skal indgå i Videncentrets fremtidige forskning.

FORMÅL

Formålet med studiet er at:

1. Evaluere validitet og reliabilitet af QEESI i en dansk befolkning
2. Beskrive sensitivitet og specificitet.
3. Undersøge hvorvidt astma, depressive symptomer og somatisering influerer på besvartelsen af spørgeskemaet.
4. Beskrive besvarelser fra en stikprøve af den generelle befolkning

METODE

Studiet er et tværsnitsstudie og omfatter dels en tilfældigt udvalgt stikprøve af den generelle befolkning (=2000) dels personer med duft – og kemikalieoverfølsomhed (=315).

Af spørgeskemaværktøjer er inkluderet:
En dansk oversættelse af QEESI, Symptom-check-list-92 subskalaer for depression, angst og somatisering, astma (ECRHS kriterier) og spørgsmål vedr. socio-økonomiske forhold.

STATUS

Resultaterne fra studiet er sammenskrevet i en publikation, som er antaget i tidsskriftet Journal of Environmental and Public Health.

Sine Skovbjerg

Projektet er udført af forskningsleder, ph.d. Sine Skovbjerg.

3.0 VIDENOPBYGNING

Cytokin-respons over for kemiske stoffer ved duft – og kemikalieoverfølsomhed. Et klinisk-eksperimentelt studie

RESUMÉ

- Formålet med studiet er at undersøge om duft- og kemikalieoverfølsomme har et forhøjet niveau af udvalgte immunologiske faktorer i blodet, sammenlignet med raske kontroller.
- Studiet er igangsat og der er i 2011 indsamlet 300 blodprøver.

SAMARBEJDSPARTNERE

Pal Szecsi, overlæge, dr.med, Klinisk Biokemisk Afdeling, Gentofte Hospital og overlæge, dr.med. Søren Vesterhauge, Privathospitalet Hamlet.

BAGGRUND

En tidligere videnskabelig undersøgelse har påvist højere værdier af flere immunologiske markører i blodprøver fra duft- og kemikalieoverfølsomme, sammenlignet med raske personer. Disse resultater, samt fundet af øget hudrødme, kontaktallergi og et øget non-IgE medieret histaminrespons over for parfume, kan muligvis forklares med en øget immunologisk respons overfor parfume og andre kemiske stoffer hos duft- og kemikalieoverfølsomme.

FORMÅL

Formålet med studiet er at undersøge, om der hos duft – og kemikalieoverfølsomme sammenlignet med raske forsøgspersoner ses:

1. En øget koncentration i blodet af udvalgte immunologiske markører.
2. Et øget immunologisk respons ved tilsætning af udvalgte kemiske stoffer til blodet.

METODE

Der indsamles blodprøver og spørgeskemaer fra 150 personer med duft- og kemikalieoverfølsomhed og 150 alders matchende raske kontroller.

STATUS

Alle 300 blodprøver er indsamlet og analyserne af blodprøverne forventes påbegyndt først i 2012.

Thomas Dantoft

Projektet udføres af forskningsassistent Thomas Dantoft

3.0 VIDENOPBYGNING

Fokusgruppe interviews med pårørende

RESUMÉ

- Der er tidligere lavet studier af de håndteringsstrategier, som duft – og kemikalie overfølsomme anvender for at klare hverdagens møde med dufte og kemiske stoffer, men ingen studier har hidtil belyst hvordan lidelsen påvirker den nærmeste familie.

SAMARBEJDSPARTNERE

Sygeplejestuderende Katrina Hutton Carlsen.

BAGGRUND

Duft – og kemikalieoverfølsomhed kan være en svært invaliderende lidelse, som kan påvirke både hverdag, socialt netværk og arbejdsvilkår. Det er tidligere undersøgt hvilke strategier duft – og kemikalieoverfølsomme anvender for at håndtere mødet med dufte og kemiske stoffer, men det er ikke tidligere beskrevet, hvordan duft – og kemikalieoverfølsomhed påvirker den nærmeste familie.

FORMÅL

Formålet med studiet er at beskrive hvilke håndteringsstrategier pårørende til duft – og kemikalieoverfølsomme anvender.

METODE

Dataindsamlingen er baseret på fokusgruppe interviews med mandlige ægtefæller/samlevere til duft – og kemikalieoverfølsomme. Deltagere blev inviteret per brev. Fokusgruppe interviewene fandt sted hos Videncenter for Duft – og Kemikalieoverfølsomhed.

STATUS

Der er gennemført 3 fokusgruppeinterviews med i alt 15 deltagere af en varighed på 1½ time. Data er under sammenskrivning til en videnskabelig publikation.

Anne Marie Topp
Katrina Hutton Carlsen

Projektet udføres af sygeplejestuderende Katrina Hutton Carlsen og projektsygeplejerske Anne Marie Topp

3.0 VIDENOPBYGNING

DANFUND

SAMARBEJDSPARTNERE
Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed, Glostrup Hospital, Forskningsklinikken for Funktionelle Lidelser og Psykosomatik, Århus Universitetshospital, Projektenheden for Psykiatrisk Rehabilitering, Psykiatrisk center Ballerup og Liaisonpsykiatrisk Klinik, Bispebjerg.

BAGGRUND
TrygFonden har i 2011 bevilliget 10. millioner til gennemførelse af DANFUND projektet. Projektet ledes af Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed, Glostrup Hospital. Formålet med projektet er at opnå større viden om tilstande som duft – og kemikalieoverfølsomhed, fibromyalgi, kronisk træthed og irritabel tyktarm. Forskningsleder Sine Skovbjerg indgår i projektets styregruppe.

STATUS
Projektet er igangsat.

Genopfølgning på helbred 2006

SAMARBEJDSPARTNERE
Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed, Glostrup Hospital.

BAGGRUND
Opfølgning på befolkningsundersøgelsen, Helbred2006 gennemføres i perioden 2011 - 2012. Der indgår et spørgeskema om duft – og kemikalieoverfølsomhed i opfølgningen, hvilket giver mulighed for at undersøge betydningen af en række associerede risikofaktorer ved duft og kemikalieoverfølsomhed. Projektet ledes af Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed, Glostrup Hospital.

STATUS
Projektet er igangsat.

Videncentret har i 2011 publiceret artiklen "Non-allergic cutaneous reactions in airborne chemical sensitivity - a population based study", som er baseret på data fra Helbred2006 undersøgelsen.

Der er afsat millioner til ny undersøgelse, der skal hjælpe danskere, der lider af uforklarlige lidelser (Foto: colourbox)
Kilde: Avisen.dk

4.0 RÅDGIVNING

Videncentrets telefonlinje, der bestyres af sygeplejerske Anne Marie Topp, har åbent for spørgsmål hver tirsdag mellem kl. 09.00 og 14.00.

I 2011 modtog linjen i alt 175 opkald, hvilket er på niveau med de foregående år.

Det svarer i gennemsnit til lige under fire opkald på de dage, telefonlinjen har været åben.

OPKALD PER ÅR

2006:	110 opkald
2007:	159 opkald
2008:	100 opkald
2009:	166 opkald
2010:	164 opkald
2011:	175 opkald
	Totalt 874 opkald

HVEM RINGER?

Det er oftest duft- og kemikalieoverfølsomme, der ringer.

HVORFOR RINGER FOLK?

Duft – og kemikalieoverfølsomme henvender sig typisk pga. bekymringer omkring deres arbejdssituation, helbred og sociale forhold.

Når kommuner henvender sig, er det som oftest, fordi de ønsker at finde dokumentation for duft- og kemikalieoverfølsomhed, og hvordan man behandler den.

HVAD SIGER VI?

En stor del af arbejdet med rådgivning er baseret på erfaringer, da vores viden om hvorfor duft – og kemikalieoverfølsomhed opstår og hvordan det kan behandles i dag er begrænset. Den viden, som opbygges ved at lytte til de mange beretninger om duft – og kemikalieoverfølsomhed, videregives ofte i forbindelse med f.eks. foredrag.

PJECE

I 2011 blev udsendt knap 200 eksemplarer af Videncentrets pjece om duft – og kemikalieoverfølsomhed til både sygehuse, læger og private.
Pjecen er gratis og kan fås ved henvendelse til Videncentret eller downloades fra hjemmesiden: www.mcsvidencenter.dk.

Anne Marie Topp

Rådgivningslinjen varetages af sygeplejerske Anne Marie Topp

5.0 DELING AF VIDEN

Videndeling sker gennem løbende afholdelse af foredrag og undervisning, deltagelse i konferenser og seminarer, samt publicering af videnskabelige artikler.

VIDENSKABELIGE PUBLIKATIONER (trykt eller accepteret)

Berg ND, Linneberg A, Thyssen JP, Dirksen A, Elberling J. Non-allergic cutaneous reactions in airborne chemical sensitivity- a population based study. Int J Hyg Environ Health. 2011; 214(3):239-45. Epub 2011 Feb 16.

Berg ND, Husemoen LL, Thuesen BH, Hersoug LG, Elberling J, Thyssen JP, Carlsen BC, Johansen JD, Menné T, Bønnelykke K, Stender S, Meldgaard M, Szecsi PB, Linneberg A. Interaction between filaggrin null mutations and tobacco smoking in relation to asthma. J Allergy Clin Immunol. 2011 [Epub ahead of print]

Holst H, Arendt-Nielsen L, Mosbech H, Elberling J.Increased capsaicin-induced secondary hyperalgesia in patients with multiple chemical sensitivity. Clin J Pain. 2011;27(2):156-62.

Holst H, Arendt-Nielsen L, Mosbech H, Serup J, Elberling J. Capsaicin-induced neurogenic inflammation in the skin in patients with symptoms induced by odorous chemicals. Skin Res Technol. 2011;17(1):82-90.

Skovbjerg S, Rasmussen A, Zachariae R, Schmidt L, Lund R, Elberling J. The association between idiopathic environmental intolerance and psychological distress, and the influence of social support and recent major life events. Environ Health Prev Med. 2012 ;17(1):2-9. Epub 2011 Mar 1.

Skovbjerg S, Berg ND, Elberling J, Christensen KB. Evaluation of the Quick Environmental Exposure and Sensitivity Inventory in a Danish population. J Environ and Public Health, Special Issue "Incorporating Environmental Health in Clinical Medicine, 2011.

Resume af artiklerne kan findes på Videncentrets hjemmeside:

www.mcsvidencenter.dk

PUBLIKATIONER INDSENDT

Skovbjerg S, Hauge CR, Rasmussen A, Winkel P, Elberling J. Mindfulness-based cognitive therapy to treat multiple chemical sensitivities: A randomized pilot trial (accepteret til publikation i Scandinavian Journal of Psychology, januar 2012).

Tran MTD, Arendt-Nielsen L, Kupers R, Elberling J. "Multiple Chemical Sensitivity: on the scent of Central Sensitization".

INTERNE UNDERVISNINGSMØDER

Gennemgang af videnskabelig litteratur

Som led i ph.d. – uddannelsen og del af det videnskabelige miljø afholder Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed, Videncenter for Allergi og Videncenter for Frisører og Kosmetikere løbende møder med gennemgang af relevant videnskabelig litteratur. I 2011 har været afholdt 16 litteraturgennemgange.

Forskningsseminarer

I samarbejde med Videncenter for Allergi og Videncenter for Frisører er afholdt 7 forskningsseminarer med følgende interne og eksterne foredragsholdere:

5.0 DELING AF VIDEN

HIV/AIDS epidemien – i et historisk perspektiv v. Torkil Menné, professor Dermato-allergologisk afd., Gentofte Hospital

Brug og fortolkning af tests for type I allergi - in vivo og in vitro v. Lars K. Poulsen, professor Dermato-allergologisk afd., Gentofte Hospital.

Filaggrin og nikkelallergi

v. Katrine Ross-Hansen, ph.d. studerende, cand. scient. Videncenter for Allergi, Dermato-allergologisk afd., Gentofte Hospital.

Frisørernes helbredsproblemer og årsager til at forlade faget - et kohorte studie v. Susan Lysdal, ph.d. studerende, cand. scient. san. publ. Videncenter for Frisører, Dermato-allergologisk afd., Gentofte Hospital.

Helbredskonsekvenser ved skimmesvamp i indeklima v. Harald Meyer, afdelingslæge, ph.d. Arbejds- og Miljømedicinsk afd., Bispebjerg Hospital.

Endogenous and exogenous risk factors for cutaneous malignant melanoma and other skin cancers v. Jeanette Kaae, Læge, ph.d Dermato-allergologisk afd., Gentofte Hospital.

Allergi i forbindelse med anæstesi

v. Lene Heise Garvey, overlæge, ph.d. Allergologisk klinik, Gentofte Hospital.

Seminarerne er åbne og invitationer sendes til relevante myndigheder, forskere, læger m.fl.

Øvrige forskningsmøder

Ph.d.-dag ved Dermato-allergologisk afdeling, Gentofte Hospital, hvor ph.d.-studerende Marie Tran og Christian Riise Hauge holdt følgende præsentationer af deres arbejder:

"Central sensibilisering og duft- og kemikalieoverfølsomhed" v/læge og ph.d. -studerende Marie Tran.

"Et randomiseret klinisk forsøg med mindfulness-baseret kognitiv terapi (MBCT) over for personer med duft- og kemikalieoverfølsomhed" v/Psykolog og ph.d.-studerende Christian Riise Hauge.

EKSTERN UNDERVISNING OG FOREDRAG

Ekstern undervisning og foredrag forestået af Videncentrets medarbejdere:

Skovbjerg S:
"Duft – og kemikalieoverfølsomhed" v/ Allergi – en svøbe, efteruddannelseskursus for læger, Gentofte Hospital.

"Duft – og kemikalieoverfølsomhed" Forskermøde v/Arbejds – og Miljømedicinsk Afdeling, Bispebjerg Hospital.

"Duft- og Kemikalieoverfølsomhed" Arbejdsmiljøhuset, Islandsbrygge, København.

"The complexity of multiple chemical sensitivities", The Nanjing International Forum on Neuroscience 2011, Kina.

"Duft – og kemikalieoverfølsomhed" Temadag: Hygiejne, kemi og miljø, Ankerhus

"Mindfulness-based cognitive therapy for the treatment of multiple chemical sensitivities: A randomized pilot study", poster session, 41st EABCT Annual Congress, Island.

Elberling J:
"Duft- og Kemikalieoverfølsomhed – en opdatering". Udviklingsdag for samtlige ansatte på Dermato-venerologisk afdeling D, Bispebjerg Hospital.

5.0 DELING AF VIDEN

"Duft- og Kemikalieoverfølsomhed v/ Allergi - en svøbe", efteruddannelseskursus for læger, Gentofte Hospital.

"Duft- og Kemikalieoverfølsomhed – Seminar om det Overfølsomme Menneske", målrettet ansatte i Livs- og Pensionsselskaberne. Comwell, Holte.

Hauge CR:
"Mindfulness-based cognitive therapy for MCS: a study protocol for a randomized clinical trial", Skandinavisk symposium om intolerance overfor miljøfaktorer, ved Umeå Universitet, Sverige.

"Et randomiseret klinisk forsøg med mindfulness-baseret kognitiv terapi (MBCT) over for personer med duft- og kemikalieoverfølsomhed", Forskermøde v/ Arbejds – og Miljømedicinsk Afdeling, Bispebjerg Hospital.

Topp AM:
"Den duft – og kemikalieoverfølsomme patient" Foredrag for sygeplejersker ved årsmøde for fagligt selskab for øre, næse, hals sygeplejersker, Kolding.

"Duft – og kemikalieoverfølsomhed – hvad er det?" Foredrag for sygeplejersker ved landskursus for Lunge - Allergi sygeplejersker, Vejle.

Undervisning af sygeplejestuderende ved Dermato-allergologisk afd., Gentofte Hospital.

Tran M:
"Duft- og Kemikalieoverfølsomhed / Multiple Chemical Sensitivity", Pædiatrisk afdeling, Hillerød Hospital.

"Central sensibilisering og duft- og kemikalieoverfølsomhed", Forskermøde v/ Arbejds – og Miljømedicinsk Afdeling, Bispebjerg Hospital.
"Central sensitization in Multiple Chemical Sensitivity", Skandinavisk symposium om intolerance overfor miljøfaktorer, ved Umeå Universitet, Sverige

Praktisk øvelse i priktestning, kursus i immunologi, gennemført for 19 hold 5. semester medicinstuderende ved Københavns Universitet.

Dantoft T.
"Cytokine profiling of adults suffering from Multiple Chemical Sensitivity", Skandinavisk symposium om intolerance overfor miljøfaktorer, ved Umeå Universitet, Sverige

PRESSE OG HJEMMESIDE

Infomedia har registret omtale af Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed 29 gange i 2011.

Videncentrets hjemmeside:

www.mcsvidencenter.dk, fik i alt 9.258 besøg i 2011 og heraf var 5.661 unikke besøgende. Den engelsksprogede version fik i alt 524 besøg og heraf 381 unikke. Antal sidevisninger på hjemmesiden var 41.577.

6.0 UDDANNELSE, KURSER OG KONFERENCER

Uddannelse og kurser, som Videncentrets medarbejdere har deltaget i

SKOVBJERG S
Skandinavisk symposium om intolerance overfor miljøfaktorer, ved Umeå Universitet, Sverige.

Generel ledelse i forskningsfunktioner, netværksgruppe, Rigét A/S.

ELBERLING J
Skandinavisk symposium om intolerance overfor miljøfaktorer, ved Umeå Universitet, Sverige.

HAUGE C
41st EABCT Annual Congress, Island.

Basal statistik, Ph.d.-kursus, Københavns Universitet.

Deltaget i 8-ugers mindfulness-forløb ved forskningsklinikken for funktionelle lidelser, Århus.

TOPP AM
Temadag: Sundhedsstyrelsen PCB i bygninger - et indeklimaproblem?

Temadag: Sundhedsstyrelsen Helbredseffekter af vedvarende energi.

Skandinavisk symposium om intolerance overfor miljøfaktorer, ved Umeå Universitet, Sverige

Excel grundkursus, CBH West
Excel udvidet, CBH West

TRAN M
Epidemiologi, Ph.d.-kursus, Københavns Universitet.

"Sensory Physiology: microcircuits, information processing and behaviour", Ph.d-kursus, Københavns Universitet.

"RCT: The randomized clinical trial with special relevance for psychiatry", Ph.d.-kursus, Københavns Universitet.

7.0 VIDENCENTRETS ORGANISATION

Kommisorium

Videncentrets arbejde bygger på, at den eksisterende viden om duft- og kemikalieoverfølsomhed (MCS) er utilstrækkelig til at vurdere, hvorfor duft- og kemikalierelaterede symptomer opstår, og hos nogle mennesker synes at udvikle sig til en kronisk invaliderende sygdomstilstand.
De underliggende patofysiologiske mekanismer for fremkaldelse af duft- og kemikalierelaterede symptomer er stort set uafklarede. Ligeledes er hverken omfanget eller de individuelle og samfundsmæssige konsekvenser af duft- og kemikalierelaterede symptomer klarlagt i Danmark.
Videncentrets arbejde består i systematisk at tilvejebringe videnskabelig dokumentation omkring de ovenstående forhold og at yde rådgivning på baggrund heraf. Arbejdet sker inden for de ressourcemæssige rammer, som er fastlagt for centrets arbejde.

VIDENCENTRETS FØLGEGRUPPE

Rikke Holmberg, Kemikalier, Miljøstyrelsen (formand)

Jette Blands, Center for Forebyggelse, Sundhedsstyrelsen

Ledende overlæge, Claus Zachariae, Dermato-allergologisk Afdeling, Gentofte Hospital

Professor Jeanne Duus Johansen, Videncenter for Allergi, Dermato-allergologisk Afdeling, Gentofte Hospital

Overlæge, dr. med., Søren Vesterhauge, Privathospitalet Hamlet

Forskningsleder Allan Linneberg, Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed, Glostrup Hospital

Professor Jens Peter Bonde, Arbejds- og Miljømedicinsk Afdeling, Bispebjerg Hospital

Læge, ph.d. Jesper Elberling (tidligere forskningsleder i Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed)

Forskningsleder Sine Skovbjerg, Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed, Dermato-allergologisk Afdeling, Gentofte Hospital

VIDENCENTRETS MEDARBEJDERSTAB 2011

Funktion	Medarbejdere	Lønnet via centret
Forskningsleder	Sine Skovbjerg	X
Seniorforsker	Jesper Elberling	X
Ph.d.-studerende	Marie Tran	X
Ph.d.-studerende	Christian Riise Hauge	X
Forskningsmedarbejder	Thomas Dantoft	X
Projektsygeplejerske	Anne Marie Topp	X
(Ansat frem til 01.02.2011) Kommunikationsmedarbejder	Birgitte Therkelsen	X
Sekretær	Susanne Schweitz	
It-support	Søren Gade	